

**ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บขยะมูลฝอย
ของจังหวัดสงขลา**

**The strategy Participation of Local Government's Administrators towards
solid-waste Management : The case of Songkhla Province**
กานต์ รุ่งวัชรพงศ์
นักศึกษาปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

หัวข้อคุณวินิพนธ์

ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ
จัดเก็บขยะมูลฝอยของจังหวัดสงขลา

ชื่อนักศึกษา

นายกานต์ รุ่งวัชรพงศ์

สาขาวิชา

รัฐประศาสนศาสตร

มหาวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

อาจารย์ที่ปรึกษาคุณวินิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. พยอม วงศ์สารศรี

ผู้เขียนรายงาน

นายจาเรวัตร วนานันติพงศ์

ปีการศึกษา

นายสุทธิน จันทสะโล

2549

บทคัดย่อ

ในการวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทในการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาในนโยบายการจัดเก็บขยะมูลฝอยรวมถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการจัดเก็บขยะมูลฝอยของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลารวมถึงศึกษาถ่ายทอดความคิดเห็นของผู้บริหารจัดการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่เหมาะสม

การศึกษาในครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการศึกษาเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผ่านมาและรวมถึงทฤษฎีและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บขยะมูลฝอยมาทำการวิเคราะห์และใช้การสังเกตการณ์และการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) อย่างเจาะลึกโดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 42 ท่าน และได้แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น 2 กลุ่มดังนี้

กลุ่ม 1 คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและข้าราชการประจำ กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชน ประชาชน ตัวแทนที่เกี่ยวข้องด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอยและนำผลการศึกษามาวิเคราะห์และสรุปอภิปรายผลแบบเชิงพร่องนาโดยพบว่า

1. ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลาจะมีบทบาทการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมในนโยบายจัดเก็บขยะเมื่อผู้บริหารรับทราบปัญหาและรู้ถึงความต้องการของประชาชนในการให้แก่ไขปัญหาโดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายรวมถึงผู้บริหารที่เป็นศูนย์รวมอำนาจทางการเมืองจะเป็นผู้ประสานงานและเป็นผู้นำในการสร้างส่วนร่วมขององค์การ

2. ปัญหาอุปสรรคที่มีผลต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลาพบว่า มีปัญหาอุปสรรค 1. ในเรื่องจิตสำนึกของประชาชน 2. สถานที่หรือพื้นที่ในการก่อสร้างที่กำจัดขยะมูลฝอย 3.งบประมาณ 4. การเก็บค่าธรรมเนียมจัดเก็บขยะ 5. การประชาสัมพันธ์และรณรงค์

3. รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาพบว่า 1. มีรูปแบบการมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา 2. รูปแบบการมีส่วนร่วมวางแผน 3. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย 4. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการรณรงค์ 5. รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

4. ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาที่ใช้ในการบริหารจัดการขยะพบว่า มี 1. ยุทธศาสตร์ร่วมกันจัดการขยะมูลฝอย 2. ยุทธศาสตร์การจัดการที่มีระบบ 3. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแนวคิดวิถีชาวบ้าน 4. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแบบพึ่งพาตนเอง 5. ยุทธศาสตร์การดำเนินงานแต่เพียงฝ่ายเดียว

5. ยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่เหมาะสมจากการศึกษาในเรื่องนี้ผู้ศึกษาได้ข้อสรุปสภาพปัญหาและทำการวิเคราะห์โดยวิธี Swot analysis และจัดทำตารางเปรียบเทียบความสัมพันธ์ Swot matrix และสรุปสังเคราะห์และเสนอตัวแบบใหม่ที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาในเรื่องยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมทุกภาคสังคมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของจังหวัดสงขลาที่เหมาะสมคือ KEEP CITY CLEAN MODEL

Abstract

This dissertation is to study the strategy participation of local government's administrators in solid-waste management in Songkhla, a province in the southern part of Thailand. Objectives of this study are as following:

1. To study how the local government's administrators make decisions and involvement in solid-waste management policy.
2. To study problems and obstacles that affect on solid-waste management participation of local government's administrators
3. To study the participating methods of local government's administrators in solid-waste management in Songkhla province.
4. To study the strategies of local government's administrators in solid-waste management in Songkhla
5. To study the appropriate strategic methods local government's administrators in solid-waste management in Songkhla, a province.

Qualitative research methodology was used in this study by examining previous documents and researches in order to investigate, observe, and interview the key informants by using theory of solid-waste management, systematic theory, policy appointment theory, policy implementation, participating management theory, and participation strategy. The key informants were classified into 2 groups which are 1) local government's administrators and officers; 2) 42 public leaders and representatives in solid-waste management who inhabit in Songkhla province. The study was resulted as following:

1. Large local government's administrators mainly in big city are able to practically and systematically manage the problem of solid-waste with less leftover. The strategy of group solid-waste management that medium local government's administrators, which having well income supervision, being a core leader in managing solid-waste is contributed through out Songkhla province.
2. Local government's administrators take part of making decision to get involve and participate in solid-waste management policy when the solid-waste problem in the borough is brought up in order to obtain an acknowledgement of the administrators due to the need of resolution. The most important administrator, who formulates the policies, is being a chief

authorized person in creating a feeling of coordination and cooperation in the organization.

3. Main difficulties that affect local government's administrators in managing solid-waste are as following;

3.1 People mind-set

3.2 A place for constructing Solid-waste separation and abolition center

3.3 Budget

3.4 Waste elimination fees

3.5 Public relation and encouragement

4. Participation method of local government's administrators

4.1 Problem studying

4.2 Planning

4.3 Policy formulation

4.4 Public Relation

4.5 Leading

5. Strategies in solid-waste management of local government's administrators

5.1 Dividing people into small groups, which being lead by the local government's administrators, that having well income supervision, in order to manage solid-waste.

5.2 Management strategy: large local government's administrators in Songkhla understand the solid-waste initiated process and know how to manage it well.

5.3 Local living's way management strategy: the study found that small local government's administrators lack of solid-waste management budget.

5.4 Self reliance management is a must since most Songkhla local government's administrator lacks of budget support.

5.5 Songkhla local government's administrator works on solid-waste management by itself without a well public relation to encourage people in the area to acknowledge the policies, plan, and procedure in solid-waste management. Furthermore, the study also found that local leaders, on the other hand, well acknowledge news, policies, procedures and having a public relation to encourage people to manage the solid-waste within the area.

From the study, the difficulties in solid-waste management participation of local government's administrator were examined together with SWOT Analysis which was resulted in an introducing of Keep City Clean Model as a strategy of this dissertation.

KEEP CITY CLEAN MODEL

K = Knowledge	Y = Your Self
E = Expert	C = Change agent
E = Evalution	L = Law
P = Paticipation	E = Environment
C = Cope	A = Activity
I = Institutionazation	N = Notation
T = TacTic	

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคม และการพัฒนาประเทศที่ขาดจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้สภาวะแวดล้อมถูกทำลาย ทำให้เกิดมลภาวะเป็นพิษซึ่งจะส่งผลต่อมนุษย์ในโลกยุคปี 2000 จะมีปริมาณขยะเพิ่มขึ้นจำนวนมาก สังคมทั้งโลกอยู่ในกระแสสังคมบริโภคนิยม ขยายมูลฝอยที่เกิดจากมนุษย์จำนวน 6,000 ล้านคน จะมีปริมาณมากมากหมายความอันส่งผลให้เกิดปัญหามลภาวะเป็นพิษแก่สภาวะแวดล้อม เมื่อจำนวนประชากรโลกเพิ่มมากขึ้น การบริโภครทรัพยากรเพื่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ย่อมเพิ่มมากขึ้นจะทำให้เหลือซากสิ่งของที่ใช้แล้วเรียกว่า ขยะมูลฝอยซึ่งนับวันมีปริมาณมากจนไม่อาจเก็บได้หมดของเสียต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้นเป็นเหตุให้เกิดปัญหาคือ ขยะมูลฝอย ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและสุขภาพของมนุษย์หลายประการ ที่สำคัญคือ การเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค ก่อให้เกิดความรำคาญ เกิดมลพิษต่อสภาพแวดล้อม เกิดความเสี่ยงกับสุขภาพเกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่ขาดความสงบงาม

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับที่ 1 จนถึงฉบับที่ 9 ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วทำให้เกิดการเติบโตและขยายตัวของชุมชนเมืองอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมในเวลาเดียวกันนี้การขยายตัวของเมืองและเศรษฐกิจและสังคมก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ในด้านสังคม เช่น ปัญหามลภาวะสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ปัญหาสุขภาพอนามัย ปัญหาอาชญากรรม ปัญหายาเสพติด และปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เกิดกับชุมชนเมือง

คือปัญหาขยะมูลฝอยในเมืองและในเขตที่อยู่อาศัย จากสถานการณ์ขยะในประเทศไทยพบว่า มีปริมาณขยะ 39,240 ตัน/วัน ซึ่งถ้าคิดโดยเฉลี่ยหนึ่งคนทิ้งขยะหนึ่งกิโลกรัม/คน/วัน(กรมควบคุมมลพิษ,2546) สถานการณ์ขยะในจังหวัดสงขลาสิ้นสุดปี2548 พบร่วมปริมาณ 529.5ตัน/วัน(สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค16, 2548) และมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเป็นลำดับซึ่งต้นทุนในการทำลายนั้นเท่ากับ 200 - 400 บาท/ตัน ซึ่งถ้าคิดเป็นงบประมาณในการ กำจัดขยะจะเป็นเงินจำนวนมากหลายหมื่นล้านบาทต่อปี จะเห็นได้ว่างบประมาณในการกำจัดขยะที่ค่อนข้างสูง และขยะจำนวนนี้ หากนำมาคัดแยกอย่างถูกวิธีโดยประชาชนคัดแยกจากครัวเรือน ก็จะสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ถึงร้อยละ 40 จะทำให้รัฐประหยัดงบประมาณในการทำลายขยะลง และขยะที่เหลือที่ยังใช้ประโยชน์ได้สามารถจำหน่ายได้ต้นละ 2,500 บาท (www.chumchonthai.or.th, 2005) ดังนั้น ภาระหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รับภาระในการกำจัดแม้ภาระหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีภูมิภาครองรับในการจัดการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยแล้วนั้นแต่ก็ยังคงมีปัญหาในด้านความร่วมมือของประชาชน, งบประมาณทางการเงิน, นโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการกำจัดขยะมูลฝอย, การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ไม่ประสานงานกัน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญกับปัญหาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยเป็นนโยบายที่สำคัญเร่งด่วนในลำดับแรก ๆ แต่มักมองปัญหาการกำจัดขยะมูลฝอยเป็นปัญหาที่สำคัญกว่า ซึ่งเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ (อดิศักดิ์ ทองไข่มุก, 2541 : 5) ดังนั้นหน่วยงานหลักที่จะดูแลแก้ไขปัญหาขยะคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในจังหวัดสงขลาซึ่งประกอบด้วย 141 หน่วยการปกครอง ประกอบด้วย องค์กรบริหารส่วนจังหวัด 1 หน่วย เทศบาล 22 หน่วย องค์การบริหารส่วนตำบล 118 หน่วยการปกครอง มีจำนวนประชากร (ธันวาคม 2547) จำนวน 1,308,906 คน มีครัวเรือน จำนวน 358,454 ครัวเรือน มีอาณาเขต 7,765,323 ตารางกิโลเมตร (กลุ่มงานข้อมูลและการสื่อสาร จังหวัดสงขลา, www.songkhla.go.th/index_thai.htm, 25/10/2005) จะเห็นได้ว่า ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากขยะมูลฝอยที่มนุษย์สร้างขึ้นมาทำให้รัฐต้องรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเรื่องขยะมูลฝอยอย่างเป็นขั้นเป็นตอน ต้องเข้าใจถึงกระบวนการเกิด กระบวนการจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยเป็นอย่างดี ควรสร้างความร่วมมือกับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเก็บและกำจัดมูลฝอย นอกจากนี้ รูปแบบการจัดการองค์กรและการกำหนดนโยบายของผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่นมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาถึงคุณค่าผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเรื่องการมีส่วนร่วมในการกำหนด

นโยบายและการบริหารจัดการจัดเก็บขยะมูลฝอย ปัญหาอุปสรรคยุทธศาสตร์ ในอดีต และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมและรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมุ่งศึกษาวิเคราะห์นโยบาย เพื่อให้ได้ยุทธศาสตร์และตัวแบบที่เหมาะสมอย่างมีประสิทธิภาพในเรื่องการจัดเก็บขยะมูลฝอยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในระยะยาว อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนในการบริหารจัดการ การจัดเก็บและกำจัดขยะมูลฝอยเพื่อลดปัญหาของหน่วยงานรัฐอีกทางหนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทในการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาในนโยบายการจัดเก็บขยะมูลฝอย
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการจัดเก็บขยะมูลฝอยของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา
3. เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอย
4. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาในการบริหารจัดการการจัดเก็บขยะมูลฝอย
5. เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่เหมาะสม

ขอบเขตการวิจัย

1 ขอบเขตเนื้อหา

ศึกษาการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา โดยทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลาโดยมุ่งวิเคราะห์ในด้านการจัดการขยะและกฎหมายที่เกี่ยวข้องการบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวคิดทฤษฎีระบบ แนวคิดการทำหนدنนโยบายและการนำนโยบายไปปฏิบัติ และการมีส่วนร่วมผู้บริหารในการจัดเก็บขยะรวมถึงรูปแบบ และปัญหาอุปสรรค บทบาทในการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมของคณะบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา รวมถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นและแสวงหา ยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมในการมีส่วนร่วมในการจัดเก็บขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา

2 ขอบเขตผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informants) คือผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และข้าราชการผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย และบริหารจัดการ

ในการจัดเก็บขยะมูลฝอย ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาและผู้นำชุมชน ประชาชนและตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 42 คน

3 ขอบเขตด้านพื้นที่และระยะเวลา

ในเขตพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสงขลา ในปี พศ. 2546-2549

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในขั้นตอนจะศึกษาจากเอกสารเกี่ยวกับเรื่องการจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ศึกษาเพื่อปูพื้นฐานขั้นต่อไปใช้วิธีการรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่ม (Focus group) เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบวิธีวิจัย ตลอดจนการดำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง ดังนี้

1. การกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1) เป็นการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยเลือกจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมถึงข้าราชการและผู้นำชุมชน ประชาชนในท้องถิ่น และตัวแทนที่เกี่ยวข้องจำนวน 42 ราย

2) การสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้วิจัยจัดให้มีการสนทนากลุ่มจำนวน 3 ครั้ง ครั้งละ 10 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้คำถามในการสัมภาษณ์โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ การสัมภาษณ์จะแบ่งคำถามผู้ให้ข้อมูลสำคัญออกเป็น 2 กลุ่ม

1.) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย

2.) ผู้นำชุมชน ประชาชน และตัวแทนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บขยะมูลฝอยในจังหวัดสงขลา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยวางแผนกำหนดวันสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวและดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 2 กลุ่มและจัดสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้เกี่ยวข้องการจัดเก็บขยะมูลฝอย และทำการบันทึกเทปและทำการสัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลจนกว่าข้อมูลที่ได้จะเกิดการอิ่มตัว

4. การตรวจสอบความเชื่อถือของข้อมูล

ใช้วิธีการตรวจสอบความสำคัญข้อมูล (Data triangulation) และใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลจากระเบียบวิธีวิจัยที่ต่างกัน (Methodological triangulation)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้วิจัยทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีวิจัยเปิดแบบที่บันทึกไว้หลังสัมภาษณ์แล้วตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้งหนึ่งแล้วนำมารวบรวมจัดหมวดหมู่ นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาสรุปมาใจความสำคัญโดยมีความหมายและแยกแยกข้อมูลที่มีความหมายเดียวกันอยู่ในแนวเรื่องเดียวกันการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

1. การจัดแฟ้ม (Establishing files) เป็นการแยกแยะและจัดหมวดหมู่ข้อมูลที่มีลักษณะเชิงบรรยายที่ได้จากการสัมภาษณ์
2. การลงรหัสข้อมูล (Coding the data) นำข้อมูลที่ได้มาลงรหัสหมวดหมู่ของข้อมูลนำรหัสข้อมูลที่ได้ไปให้อาชารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงกันของการลงรหัส
3. แยกประเภท จัดหมวดหมู่ของข้อมูล (Categorizing or grouping text units) โดยการนำรหัสข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่มาตรวจสอบหมวดหมู่ แยกประเภท
4. สร้างหรือพัฒนาแนวเรื่อง (Developing themes) เมื่อได้ข้อมูลที่จัดประเภทและหมวดหมู่แล้วนำมารวบรวมจัดหมวดหมู่เพื่อพัฒนาเป็นแนวเรื่องต่อไป
5. แก้ไขโครงร่างและแนวเรื่อง (Refining emerging themes and proposition) ในขั้นตอนนี้ใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analysis induction) โดยการนำเอารูปแบบที่ได้จากการวิเคราะห์แบบอุปนัย ให้เข้าใจในความสร้างเป็นแนวเรื่องตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแนวเรื่องและแก้ไขให้ชัดเจนแล้วสรุปเป็นผลของการศึกษาวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเรื่องยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดเก็บขยะของจังหวัดสงขลา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการศึกษา และทำการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงนำทฤษฎีมาใช้เป็นกรอบในการศึกษาดังนี้ แนวคิดการจัดการขยะ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีการกำหนดนโยบายและนำนโยบายไปปฏิบัติ แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม แนวคิดยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วม และจัดทำแบบสัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ(key informants) 2 กลุ่ม คือ คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำชุมชนและประชาชนในท้องถิ่นรวมถึงตัวแทนที่เกี่ยวข้องในจังหวัดสงขลาในปี พ.ศ. 2546-2549 เพื่อนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการศึกษาผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากสามแหล่งคือจากเอกสารรายงานการศึกษา จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและสนทนากลุ่มจากคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ประชาชน และตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการจัดเก็บขยะซึ่งจะนำไปสู่การค้นพบและการวิเคราะห์ข้อมูล

และเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยจึงนำเสนอผลการศึกษาเป็น 5 ตอน ดังนี้

1. บทบาทในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในนโยบายการจัดเก็บขยะมูลฝอยจากการสัมภาษณ์เจ้าลูกจ้างกลุ่มผู้เกี่ยวข้องพบว่า

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา มีความเห็นสอดคล้องกันเป็นจำนวนมากว่า บทบาท และการตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมในนโยบายการจัดเก็บขยะนั้น โดยในเรื่องการพิจารณาตัดสินใจเข้ามีส่วนร่วมในนโยบายการจัดเก็บขยะของท้องถิ่นนั้นจะมีปัจจัยในการพิจารณาตัดสินใจเพื่อการเข้ามายึดบทบาทโดยการที่คณะผู้บริหารรับฟังปัญหาทรายถึงปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นในเรื่องปัญหาดังกล่าวและนำมาประมวลผลและตัดสินใจจัดทำนโยบายเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อใช้แก้ไขปัญหาให้ตรงต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเองโดยคณะบริหารที่เป็นศูนย์รวมอำนาจเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อน โดยประสานความร่วมมือทุกฝ่ายในการกำหนดนโยบาย

2. ปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการจัดเก็บขยะมูลฝอยของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสงขลา พบว่า

2.1 ปัญหานาևอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการร่วมต่อปัญหาขยะ จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่พบมากที่สุดคือเรื่องจิตสำนึกในการทิ้งขยะของประชาชนในท้องถิ่น จากศึกษาพบได้ชัดเจนคือแบบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนในท้องถิ่นขาดจิตสำนึกในการจัดเก็บขยะ ในกระบวนการรวบรวมและ การคัดแยกขยะมูลฝอย

2.2 ปัญหาและอุปสรรค ในเรื่องพื้นที่ที่จะทำที่โรงคัดแยกขยะและโรงกำจัดขยะมูลฝอย จากการศึกษาพบว่า มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ที่มีพื้นที่ในการกำจัดขยะ เช่น เทศบาลนครหาดใหญ่ อบจ.สงขลา และท้องถิ่นขนาดเล็ก มีปัญหาอุปสรรคในเรื่องสถานที่ทิ้งขยะมูลฝอยในแบบฝังกลบ และการกำจัดแบบเตาเผาขนาดใหญ่ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา มีนโยบายจัดเก็บและจัดการขยะขนาดใหญ่แบบรวมศูนย์ คือ มีนโยบายสร้างโรงกำจัดขยะขนาดใหญ่ มูลค่าหกสิบล้านบาท โดยมีแนวคิดจัดสร้างศูนย์กำจัดเตาเผาขนาดใหญ่ เนื้อที่ประมาณ 200-300 ไร่ และมีสถานีย่อย 4 สถานี โดยแบ่งจังหวัดสงขลาออกเป็น 4 โซน เพื่อตั้งสถานีย่อยในการเก็บรวบรวมและคัดแยก ก่อนนำมาทิ้งที่ศูนย์กำจัดขนาดใหญ่ ขณะนี้ (2549) อยู่ในขั้นตอนการศึกษาตั้งงบประมาณ 10 ล้านบาท แต่จากการสำรวจหยิ่งเสียงในพื้นที่ที่จะก่อสร้างพบว่า ประชาชนต่อต้าน และเทศบาลนครหาดใหญ่พบว่า สถานที่ทิ้งขยะบริเวณเขตเทศบาลคนลัง เนื้อที่ 135 ไร่ กำลังจะเต็มภายในอนาคตที่จะถึงคาดว่าไม่เกิน 5 ปี และเทศบาลนครหาดใหญ่ ได้ทำการจัดซื้อที่ดินเตรียมการไว้ที่ทุ่งขมิ้น และมีแผนจะดำเนินการทำที่จัดทิ้งขยะมูลฝอยโดยวิธีฝังกลบ

แต่ได้รับการต่อต้านจากประชาชนในท้องถิ่น และเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ศึกษาโครงการจัดทำสถานที่กำจัดขยะในญี่โดยใช้เตาเผาจะขนาดใหญ่ ขณะนี้ (2549) อยู่ในขั้นตอนการศึกษา

2.3 ปัญหาและอุปสรรคเรื่องงบประมาณในการจัดการการจัดเก็บขยะมูลฝอย จากการศึกษาพบว่าองค์กรบริหารส่วนตำบลเด็กมีปัญหาในเรื่องงบประมาณในการจัดการ

2.4 ปัญหาและอุปสรรคเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะ จากการศึกษาพบว่ามีบางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องการจัดเก็บค่าธรรมเนียมขยะ

2.5 ปัญหาและอุปสรรคเรื่องการรณรงค์และประชาสัมพันธ์แก่ประชาชน จากการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางส่วนยังไม่ทราบถึงแผนงานและการบริหารจัดการการจัดเก็บขยะของท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่

3. รูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา ในการจัดเก็บขยะมูลฝอย

3.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา

จากการศึกษาพบว่า คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหา ก่อนจะกำหนดเป็นนโยบายและนำไปปฏิบัติเพื่อศึกษาถึงปัญหาและสาเหตุของปัญหาโดยร่วมกับศึกษาและสาเหตุของปัญหาร่วมทำงานทั้งองค์กร

3.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมวางแผน

จากการศึกษาพบว่า คณะผู้บริหารมีส่วนร่วมกับข้าราชการประจำในการวางแผนจัดทำนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นโดยส่วนใหญ่ คณะผู้บริหารจะเป็นผู้มีส่วนสำคัญการกำหนดนโยบาย ข้าราชการประจำจะเป็นผู้สนับสนุนการวางแผนและให้ข้อมูลด้านระเบียบปฏิบัติและดำเนินการตามระเบียบราชการและพนวบนาางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประชาชนหรือผู้นำชุมชนมีส่วนสำคัญมากในการมีส่วนร่วมวางแผนเพื่อกำหนดนโยบายสาธารณะแก่ท้องถิ่น

3.3 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดโครงการและนโยบาย

จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถูกแห่งมีความเห็นสอดคล้องกันและมีรูปแบบการมีส่วนร่วมเรื่องการกำหนดโครงการและนโยบาย คล้ายกันมีกระบวนการวิธีการทำงานไม่แตกต่างกันในเรื่องนี้ในการจัดทำนโยบายนั้น คณะผู้บริหารจะประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วนของท้องถิ่น มาทำงานร่วมกันโดยการกำหนดนโยบายนั้นจะทำให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่นโดยเป็นเรื่องที่คณะผู้บริหารท้องถิ่นจะให้ความสำคัญสูงที่สุดในการกำหนดนโยบายสำหรับท้องถิ่น

3.4 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการรณรงค์

จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญต่อการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้แก่ประชาชนและผู้นำชุมชน

3.5. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ

จากการศึกษาพบว่าคุณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในรูปแบบการเป็นผู้นำคุณะผู้บริหารที่เป็นศูนย์รวมอำนาจจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการประสานงานการกำหนดทิศทางขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดและเลือกว่าจะใช้นโยบายใดและเป็นความร่วมมือกันเองระหว่างผู้บริหารท้องถิ่นในการร่วมกันทึ้งขยะโดยมีการรวมกลุ่มกันโดยมีผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดเก็บรายได้ดี เป็นแก่นนำ ในการทึ้งขยะร่วมกันเป็นรูปแบบการมีส่วนร่วมในการเป็นผู้นำ

4. ยุทธศาสตร์การจัดเก็บขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลาจากความคิดเห็นคุณะผู้บริหารและประชาชนและผู้นำชุมชนและตัวแทนที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาพบว่า รายงานการวิจัยที่ผ่านมาของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 16 และได้ลงภาคสนามทำการสัมภาษณ์ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ประชาชน และตัวแทนที่เกี่ยวข้อจากการศึกษาค้นพบยุทธศาสตร์การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่มีการบริหารงานจัดเก็บขยะได้ค่อนข้างดี โดยมีระบบการจัดเก็บขยะและกำจัดอยู่ในมาตรฐานที่กรมลพิษและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 16 กำหนดโดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บเพียงพอและสถานที่ที่ใช้ในการกำจัดอย่างพอเพียง(รายงานสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 16)จากการศึกษาจังหวัดสงขลาสัมภาษณ์ของ อปท. สงขลานันนจะมีการรวมกลุ่มกันประมาณ 5-6 แห่ง โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะปานกลางขึ้นไป หรือที่มีฐานะดีเป็นแกนกลางในการดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในพื้นที่รอบด้านใกล้เคียงเพื่อดำเนินการจัดการขยะร่วมกันโดยมีความร่วมมือด้านการจัดเก็บด้านการกำจัดใช้สถานที่เดียวกัน

ยุทธศาสตร์การบริหารของอปท. ขนาดเล็กและขนาดกลางจากการศึกษาพบว่าคุณะผู้บริหารขนาดกลางที่มีลักษณะสังคมเมืองและชนบทก็เมืองที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาขยะค่อนข้างมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการขยะอย่างเป็นระบบโดยมีการจัดการที่ดันกำเนิดของการเกิดขยะ และค่อนข้างให้ความสำคัญต่อนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องขยะมูลฝอยแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กค่อนข้างขาดแคลนงบประมาณในการดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

จากการศึกษาจังหวัดอุบลฯ ขนาดเล็กที่มีลักษณะชุมชนรูปแบบชนบทที่ยังมีความต้องการโครงสร้างขั้นพื้นฐานและได้รับผลกระทบปัญหาขยะไม่มากรูปแบบการดำเนินนโยบายของท้องถิ่นขนาดเล็กให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานมากกว่านโยบายด้านสิ่งแวดล้อมเรื่องขยะโดยมีวิธีการแก้ปัญหาโดยมีหลักปฏิบัติปฏิบัติในลักษณะของวิถีชาวบ้าน

ข้อค้นพบที่สำคัญอีกประการหนึ่งพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเห็นชอบคล่องกันเป็นส่วนใหญ่คือไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณหรือได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นต้องดำเนินการโดยงบประมาณการจัดเก็บในท้องถิ่นเอง

ในเรื่องความเห็นของประชาชน ผู้นำชุมชนและตัวแทนที่เกี่ยวข้องนั้นมีข้อค้นพบว่า ประชาชนบางส่วนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องยุทธศาสตร์การจัดเก็บขยะมูลฝอยในสัดส่วนที่น้อยที่จะทราบถึงแผนงานและนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการ แต่ในระดับผู้นำชุมชนและตัวแทนที่เกี่ยวข้องค่อนข้างจะทราบถึงแผนงานและนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นค่อนข้างมาก

5. พัฒนาคุณภาพการมีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสิงขลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่เหมาะสม

จากการศึกษาข้อมูลในเอกสารในส่วนการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และรายงานผลการวิจัยที่ผ่านมา และจากการสังเกตและสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ให้ข้อมูล จำนวน 42 คน ผู้ศึกษาอวิเคราะห์สภาพปัญหาที่นำไปสู่การวางแผนกลยุทธ์เพื่อนำเสนอรูปแบบ Model ในมีที่จะนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหา มีดังนี้ วิเคราะห์โดยใช้ SWOT Analysis นำไปสู่ New Model เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาเป็นยุทธศาสตร์ใหม่ที่เหมาะสม โดยผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์สภาพปัญหาขยะมูลฝอยจากสภาพแวดล้อมภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยจะวิเคราะห์ถึงสภาพแวดล้อมทั่วไปในสังคมและสภาพแวดล้อมทั่วไปในตัวงาน (ด้านยุทธศาสตร์ความร่วมมือของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บขยะ) โดยในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั่วไปนั้นจะนำหลัก pest analysis เป็นส่วนหนึ่งในการวิเคราะห์(ปกรณ์ ปริยากร, 2543) ผู้ศึกษาได้ทำการสังเคราะห์และนำเสนอรูปแบบยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนผู้ท้องถิ่นในการจัดเก็บขยะของจังหวัดสิงขลาในรูปแบบใหม่ที่เหมาะสมเพื่อเสนอเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสิงขลา KEEP CITY CLEAN MODEL

แผนภาพ KEEP CITY CLEAN MODEL

ความหมายของคำใน MODEL

K = Knowledge	Y = Your Self
E = Expert	C = Change agent
E = Evaluation	L = Law
P = Participation	E = Environment
C = Cope	A = Activity
I = Institutionazation	N = Notation
T = TacTic	

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ:

1. ผลการศึกษาข้อมูลจากด้านบทบาทในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในนโยบายการจัดเก็บขยะมูลฝอย ผลสรุปว่า

ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนใหญ่เห็นสมควรคล้องกันในเรื่องการตัดสินใจที่จะเข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายให้แก่ท้องถิ่นคือเมื่อผู้บริหารทราบถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในปัญหาดังกล่าวจึงจะตัดสินใจเข้ามามีบทบาทและเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโดยผู้บริหารผู้เป็นจุดรวมศูนย์อำนาจ จะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายในการแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน

2. ผลการศึกษาข้อมูล จากปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการจัดเก็บขยะมูลฝอยของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา ผลสรุปว่า

2.1 ปัญหาอุปสรรคที่สำคัญคือ แบบทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีปัญหานี้เรื่องจิตสำนึกของประชาชนในท้องถิ่นในการคัดแยกขยะและรวมรวมขยะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาอย่างมากในการทำงาน

2.2 ปัญหาอุปสรรคในเรื่องสถานที่ที่จะทำการกำจัดขยะซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ประชาชนจะต่อต้าน

2.3 ปัญหาอุปสรรคโดยส่วนใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขาดเล็กมักจะพบปัญหาและอุปสรรคในเรื่องบประมาณในการทำงาน

2.4 ปัญหาอุปสรรคในเรื่องการเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขยะ

2.5 ปัญหาอุปสรรคในเรื่องการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์การศึกษาพนวชาชนาคนส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงแผนงานและการรณรงค์การคัดแยกการจัดเก็บขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ผลการศึกษาข้อมูลด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอย มีรูปแบบที่สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมศึกษาปัญหา

3.2 รูปแบบการมีส่วนร่วมวางแผน

3.3 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย

3.4 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการรณรงค์

3.5 รูปแบบการมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

4. ผลการศึกษาในด้านยุทธศาสตร์การจัดเก็บขยะมูลฝอยของจังหวัดสงขลา มีผลสรุปดังนี้

4.1 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่จะมียุทธศาสตร์การรวมกลุ่มการจัดการขยะเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5-6 แห่ง

4.2 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ผู้บริหารค่อนข้างเข้าใจระบบการจัดการขยะ

4.3 ยุทธศาสตร์การบริหารแบบวิธีชาวบ้านองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กพบว่าขาดงบประมาณในการจัดการขยะและดำเนินนโยบายในลักษณะวิธีชาวบ้าน

4.4 ยุทธศาสตร์การบริหารแบบพึ่งพาตนเององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางด้านงบประมาณจากหน่วยงานให้บริหารแบบพึ่งตนเอง

4.5 ประชาชนในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่วนมากไม่ทราบในเรื่องนโยบายและยุทธศาสตร์ท้องถิ่นและมีความเห็นตรงกันว่าไม่ได้มีข่าวสารการรณรงค์การจัดเก็บขยะแต่พบว่าระดับผู้นำชุมชน รู้ข่าวสารและยุทธศาสตร์การดำเนินงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่

5.พัฒนา yuthsasatr ก้ามีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาในการจัดเก็บขยะมูลฝอยที่เหมาะสมมีผลสรุปดังนี้

ผู้ศึกษาได้เสนอ **KEEP CITY CLEAN MODEL** เพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาและสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนของสังคมในจังหวัดสงขลา

ข้อเสนอแนะแบ่งเป็น 2 ตอน

1.ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา

1. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ควรเป็นแกนนำและเป็นเจ้าภาพในการประสานแผนในการจัดการการจัดเก็บขยะมูลฝอยกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ในจังหวัดสงขลา และเป็นฝ่ายสนับสนุนในเรื่องของยุทธศาสตร์นโยบาย แผนงาน และงบประมาณตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้อุปกรณ์ และบุคลากรไปในแนวทางเดียวกัน โดยให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และปัญหาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสงขลาโดยอำนาจในการบริหารงานยังคงเป็นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพื้นที่เดิม แต่จะมีแผนการจัดเก็บร่วมกันทั้งจังหวัด ในรูปแบบและทิศทางที่สอดคล้องกัน

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา ควรสนับสนุนนโยบาย การประชาสัมพันธ์ และรณรงค์ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องจริงจัง โดยมีแนวคิดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลาเป็นเสมือนองค์กรแห่งการส่งเสริมความรู้ในเรื่องขยะมูลฝอย ในเรื่องวิทยาการ และการจัดเก็บขยะมูลฝอย

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสงขลา ควรจัดตั้งเครือข่ายจัดการขยะในทุกภาคส่วน ตั้งแต่ระดับชุมชน หมู่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อเป็นเครือข่ายในการสร้างส่วนร่วม โดยองค์การ

บริหารส่วนจังหวัดส่งขลาร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเจ้าภาพในการประสานงาน และสนับสนุนงบประมาณ แผนงาน และอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้อ漾่างจริงจัง เพื่อสนับสนุนแนวคิด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดส่งขลาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ในการสร้างส่วนร่วม ให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเก็บขยะและมีกิจกรรม และเข้าใจถึงกระบวนการ治理ขยะ ให้มากที่สุดและสม่ำเสมอที่สุด

4. องค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งขลาหารร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดส่งขลาอื่น ๆ ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ในการจัดการ รวมถึงจัดสร้างโรงกำจัดขยะขนาดใหญ่ที่ใช้การกำจัดโดยวิธีการเผาขยะร่วมกันทั้งจังหวัด ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการกำจัดโดยเร็ว

5. คณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดส่งขลา ควรร่วมกันแสดงถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาการจัดเก็บขยะก่อนโดยเร็ว ก่อนจะนำไปสู่แนวคิด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดส่งขลา คือองค์กรแห่งการส่งเสริม ความรู้ในเรื่องขยะ การแก้ไขปัญหาเรื่องขยะ

6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดส่งขลาควรร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดส่งขลา ควรออกกฎหมายท้องถิ่นในเรื่องภาษีการจัดเก็บขยะ ใช้เก็บเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ที่บริเวณพรมแดนเมื้องฝ่าเข้าออก เพื่อนำมาเป็นงบอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งจังหวัด

2. ข้อเสนอแนะที่ใช้ในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงคณะผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดส่งขลา และประชาชน และผู้นำชุมชน และตัวแทนที่เกี่ยวข้อง ที่ในการวิจัยครั้งนี้เรียกว่า ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ในแง่มุมที่แตกต่างไปจากการศึกษาในครั้งนี้

2. ควรมีการศึกษาแยกระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลาง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอย่างชัดเจน

3. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดส่งขลา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอื่นๆ

4. ควรนำผลการศึกษาในครั้งนี้ ในเรื่องยุทธศาสตร์การมีส่วนร่วมของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บขยะของจังหวัดส่งขลา มาศึกษาต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบต่อไป

5. ควรมีการนำ KEEP CITY CLEAN MODEL ในเรื่องยุทธศาสตร์ในการจัดเก็บขยะของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดเก็บขยะ มูลฝอยของจังหวัดส่งขลาที่เหมาะสมมาศึกษาเปรียบเทียบกับยุทธศาสตร์การจัดเก็บขยะแบบเดิม เพื่อพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2546). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : กรมควบคุมมลพิษ.
- โภวิท พวงงาม. (2548). การปกคล้องท้องถินไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญาณ จำกัด.
- กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม. (2540). นโยบายการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- เจิมศักดิ์ ปันทอง. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์สิ่งการพิมพ์.
- จำรัส ยาสมุทร. (2535). อนามัยสิ่งแวดล้อมเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย. เชียงใหม่: ถนนบรรณการพิมพ์.
- ชินรัตน์ สมสีบ. (2539). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย.
- ดวงกมล ชันมนัส. (2534). การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้บริหารเทศบาลเมืองต่อการบริหารจัดการมูลฝอย. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพ, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เทศบาลนครหาดใหญ่, กองอนามัยและสิ่งแวดล้อม, 2546.“แผนงานรักษาความสะอาดเทศบาลนครหาดใหญ่”. สงขลา. (สำเนา).
- ธารศ ศรีสติ. (2541). เทคนิคการจัดการมูลฝอยชุมชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานความสะอาด. กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- ปกรณ์ ปริยักษร. (2543). การวางแผนกลยุทธ์: แนวคิดและแนวทางประยุกต์. กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พฤทธิสาร ชุนพล, มร. (2547). ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2548). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร. โครงการส่งเสริมตำราวิชาการและเอกสารบัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- วรเดช จันทร์ศร. (2540). การนำนโยบายไปปฏิบัติ : ตัวแบบและคุณค่า. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 16 (2549). รายงานติดตามตรวจสอบสถานที่บำบัดและกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถินในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค 16 สงขลา
- อุทัย เลาหิเชียร. (2542). รัฐประศาสนศาสตร์ : ลักษณะวิชาและมิติต่าง ๆ . กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.